

Čís. 15912.

Nesplnění dřívějšího vyrovnání anebo nuceného vyrovnání jest o b j e k t i v n í překážkou i zahájení zemědělského vyrovnacího řízení a jest k ní přihlížeti z úřadu.

(Rozh. ze dne 11. března 1937, R I 254/37.)

S o u d p r v é s t o l i c e vyhověl dlužníkovu návrhu na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení. R e k u r s n í s o u d návrh zamítl. D ů v o d y: Ze seznamu pasiv vyrovnacího dlužníka jest viděti, že dlužník nesplnil vyrovnací kvoty, k jichž placení se v dřívějším vyrovnacím řízení Kv 203/32 zavázal. Vždyť uvádí v pasivech jednak nedoplatky na 45% kvotu, jednak pohledávky po vyrovnání oživlé (§ 67 vyr. ř.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podle § 3 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. (ve znění vl. nař. č. 259/1936 Sb. z. a n.) platí o zemědělském vyrovnacím řízení předpisy vyrovnacího řádu, pokud není v dalších paragrafech ustanoveno něco jiného. Podle § 4 č. 6 vyr. ř. nelze zahájit vyrovnací řízení, nebylo-li dosud splněno dřívější vyrovnání (nucené vyrovnání). Řečené ustanovení vyrovnacího řádu nebylo žádným předpisem uvedeného vládního nařízení změněno ani vyloučeno pro obor zemědělského vyrovnacího řízení, platí tedy i pro ně. Jestliže rekursní soud zjistil, že dlužník dosud nesplnil dřívější vyrovnání, zamítl právem jeho návrh na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení. Nezáleží na tom, že nesplnění dřívějšího vyrovnání se netýká právě těch věřitelů, kteří podali rekurs proti usnesení soudu první stolice, ježto tu jde o o b j e k t i v n í překážku zahájení zemědělského vyrovnacího řízení, k níž musí soud přihlížeti z úřadu.

Čís. 15913.

Závdavkem mohou býti buď peníze nebo hodnoty, jež lze podle jejich povahy a určení v hospodářském životě snadno převést v určitou sumu, v nich už tkvící, na př. směnky, vkladní knížky, splatné kupony cenných papírů.

Byla-li při uzavření smlouvy předána jiná věc, jde podle úmyslu stran buď o úplnou nebo částečnou úhradu kupní ceny, neb o záruku za splnění smlouvy, anebo za škodu vzniklou nesplněním.

(Rozh. ze dne 11. března 1937, Rv I 951/35.)

Žalobce se domáhá žalobou vydání motocyklu »Ariel«, který byl dán žalovanému obchodníku s motocykly při koupi motocyklu »Zündapp«, s kteréžto smlouvy poté sešlo. Žalovaný namítl, že jest oprávněn

ponechati si motocykl »Ariel« jako závdavek, a mimo to, že jest i oprávněn zadržeti si řečený stroj na základě retenčního práva pro pohledávku na náhradu škody, která mu odstoupením od koupě vznikla. Soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud vyhověl žalobě.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Výtka dovolání, že odvolací soud posoudil věc po právní stránce mylně, je sice odůvodněna, avšak mylné je i právní posouzení věci, zastávané stranou žalovanou. Především je pochybený názor prvního i druhého soudu a též názor žalovaného, že sporný motocykl byl dán jako závdavek ve smyslu § 908 obč. zák. Řečené ustanovení sice neuvádí výslovně, jaké hodnoty mohou býti dány jako závdavek, a že to nemusí býti výhradně peníze, nutno usuzovati z toho, že zákon by byl tento požadavek jasně vyslovil, kdyby tomu tak mělo býti, avšak přece jak z výrazu »Angeld«, tak i »doppelter Betrag« vysvítá dostatečně, že závdavkem nemůže býti každá movitá věc, nýbrž buď peníze nebo hodnoty, jež lze podle jejich povahy a určení v hospodářském životě snadno převést v určitou sumu, v nich už tkvící, tedy na př. směnky, vkladní knížky, splatné kupony cenných papírů a pod. K názoru, že jde o závdavek, neopravňuje ani sama výpověď svědka Josefa H., o kterou se nižší soudy opírají, neboť není určeno, co si tento svědek pod pojmem závdavek představuje, ačkoli je známo, že se tímto výrazem zhusta také označuje prostě částečná úplata kupní ceny, takže výraz závdavek není v obyčejné mluvě pojmem vyhraněným, byť i výraz ten byl běžný; lze pochybovati, že svědek si byl toho vědom, že, byl-li dán motocykl jako závdavek, stalo se to s účinkem, že v případě zrušení smlouvy prodátelem, je prodávatel povinen vrátiti buď motocykl a 9.000 Kč, nebo snad 2 stroje »Ariel«. Výpověď svědka Josefa H. nenasevřuje, že šlo stranám o založení těchto právních účinků, a to tím méně, že motocykl byl dán místo peněžní částky 7.000 Kč, kterou svědek jen ze strachu nechtěl vzíti k sobě, a těchto 7.000 Kč podle výpovědi nemělo býti závdavkem, nýbrž úplatou na kupní cenu. Nelze-li mluvit o závdavku, jest zkoumati, jaký byl úmysl stran při odevzdání stroje. Podle stavu věci jsou dány dvě možnosti: buď šlo o částečnou úhradu kupní ceny, nebo o záruku za splnění smlouvy, anebo za škodu vzniklou nesplněním. Ve výpovědi svědka Josefa H. chybějí údaje opravňující k závěru, že šlo o úmluvu posléz uvedenou, naproti tomu z údaje, že šlo o převod nahrazující peněžitou splátku a že hodnota měla býti zúčtována na tržovou cenu koupeného stroje, nutno dovoditi závěr, že šlo o splátku na kupní cenu; při tom je poukázati i na to, že je notorické, že právě u motorových vozidel, jichž prodejní ceny jsou určovány pro obchod závazně, lze přijímati staré, zpravidla těžko prodejné stroje jako úplatu na kupní cenu, poněvadž se tím kup usnadňuje, zároveň však starý stroj vyřazuje z kruhů spotřebitelských; že stroj měl býti dán na protiúčet, potvrzuje sám svědek Josef H. a nelze proto při posouzení věci nedbati

tohoto jeho údaje. Při nedostatku jakékoli, právě uvedenému způsobu prodeje motorových vozidel se příčí úmluva, lze odevzdání stroje »Ariel« pojímati jen jako částečnou úplatu kupní ceny. Toto právní posouzení vede k dalšímu důsledku, že žalovaný, odstoupiv od smlouvy, ztratil titul, aby stroj ponechal ve své držbě. Dovolání neprávem v tom směru uplatňuje, že žalovaný neodstoupil od smlouvy a že může ji plnit, neboť nejen sám za sporu uvedl, že závědek prohlásil za propadlý, v čemž je vyjádřena jasně vůle smlouvu zrušující. Jestliže žalovaný nemá titul k další držbě stroje, není ani oprávněn, aby odpíral vydání stroje jeho pravému vlastníku. Ani námitka žalovaného, že zadržuje stroj na základě retenčního práva pro pohledávku na náhradu škody odstoupivším kupitelem mu způsobené, není odůvodněna; žalovaný tu může mít na mysli zadržovací právo zákonné, buď podle čl. 313 a násl. obch. zák., — tu však přehlídí, že to právo lze uplatnit jen k předmětům, které jsou vlastnictvím dlužníkovým a ne cizím, a že toto zadržovací právo nepožívá ochrany jako právo zástavní podle §§ 456, 367 obč. zák., — nebo může mít na mysli zadržovací právo podle § 471 obč. zák.; to však přísluší povinnému k vydání jen pro pohledávky založené buď náklady učiněnými na věc, nebo za škodu věcí způsobenou, v souzeném případě však žalovaný neuplatnil pohledávky takové povahy.

Čís. 15914.

K výkladu § 1443 obč. zák.

Postoupený dlužník knihovní pohledávky může proti postupníku namítati nárok na zmenšení postoupené pohledávky z důvodu správy podle § 932 obč. zák., který mu až do postupu vznikl proti postupiteli, musí však tvrditi a prokázati, že postupník nebyl v době postupu a podání žádosti o knihovní převod pohledávky bezelstným.

(Rozh. ze dne 11. března 1937, Rv I 1376/35.)

Žalobkyně se na žalovaných jako vlastnících nemovitosti, zapsané ve vložce č. 701 pozemkové knihy pro katastrální území Š., domáhá pod exekucí na hypoteku zaplacení knihovně zajištěné pohledávky ve výši 55.000 Kč s příslušenstvím, jež jí byla původní věřitelkou podle postupní listiny ze dne 17. listopadu 1933 postoupena a knihovně na ni převedena. Zástavním právem zajištěný nárok postupitelčin byl nárokem na zaplacení kupní ceny za zavazanou nemovitost podle tržové smlouvy ze dne 28. listopadu 1931, jež obsahovala také ustanovení, že prodávající (nyní postupitelka) ručí žalovaným až do 31. července 1933 za vady stavby jakéhokoli druhu a za splnění veškerých podmínek a předpisů stanovených úřady při provádění stavby. Žalovaní nezaplatili sporný zbytek kupní ceny ani postupitelce, ani postupníci, nýbrž namítli, že jim proti původní věřitelce přísluší jednak vzájemné pohledávky ve výši 8732 Kč 35 h, jež uplatňovali námitkou započtení, jednak že jim v mezích uvedené záruky vzešel nárok ze správy, a to na zmenšení